

DE dader HEEFT HET NIET GEDAAN

Er is iets fundamenteel mis met het Nederlandse rechtssysteem. Dat weet ik sinds mijn auto is gestolen, total loss gereden en de veroordeelde dader geen cent schadevergoeding heeft betaald - noch ooit zal betalen. Terwijl ik als slachtoffer wél een paar honderd euro aan gerechtelijke kosten mag lappen.

door Sjors van Beek

Mijn Nissan Sunny (bouwjaar 1994) wordt op 18 juni 2011 gestolen als ik vanuit woonplaats Amsterdam op familiebezoek ben in Tegelen. Na drie dagen belt de politie: de auto is gevonden, maar wel total loss. De zeventienjarige Hafid B. zat achter het stuur toen de politie hem in Reuver zag rijden. De rijbewijsloze Hafid ging ervandoor en verloor tijdens de achtervolging de macht over het stuur. Hij ramde een vlaggenmast en kwam tegen de gevel van een vogelwiel tot stilstand. Een dure papegaai schrok zich letterlijk dood. Hafid zelf raakte slechts lichtgewond. 'Een wonder', oordeelt de politie.

Appeltje eitje, denk ik dan nog. Dader gepakt, die mag flink dokken. Maar niets is minder waar. Ik sta aan het begin van een juridische lijdensweg vol obstakels en facturen.

De verzekering keert 350 euro uit: 500 euro dagwaarde min 150 euro eigen risico. Van 350 euro kan ik echter geen vergelijkbare auto kopen. In de maanden vóór de diefstal heb ik voor 1600 euro aan de Nissan laten opknappen, met de bedoeling er nog een paar jaar in te kunnen rijden. Ik heb een betrouwbare auto hard nodig voor mijn werk en koop een zestien jaar oude VW Polo voor 1850 euro, 1500 méér dan wat de verzekering me heeft betaald. Daar komt nog de schade bij van spullen uit de auto: twintig cd's, een regenas en een gereedschapskoffer. Totaalbedrag van mijn schade: 2081 euro.

Ik voeg me als partij in de strafzaak, maar de uitkomst valt bar tegen. Hafid wordt veroordeeld tot zeventien dagen jeugddetentie, met aftrek van voorarrest. Niet eens voor de diefstal van de auto, maar voor 'roekeloos rijden' zonder rijbewijs. Op de dagvaarding staan nog twee andere delicten, waaronder helling en (fiets)diefstal. Dit is geen puberale joyrider die een keer iets doms doet, dit is een doorgewinterde veelpleger.

De rechter wijst mijn schadeclaim van 61 euro toe: mijn treinstkosten na de diefstal en de reiskosten later naar de autosloperij. De rest is kennelijk te ingewikkeld, dat moet ik in een civiele procedure maar terughalen.

Ik zoek contact met Hafid om de zaak buiten de rechter te regelen. Zijn vader zegt Hafids telefoonnummer niet te hebben. 'Bel zijn advocaat maar.' Later loop ik de winkel van Hafids ouders binnen. 'Dit is ons probleem niet', zeggen zijn broer en moeder, 'Ga maar naar de rechter'.

Dat blijkt echter makkelijker gezegd dan gedaan. De griffie van de rechtbank verwijst me naar een advocaat. Die verwijst me naar een deurwaarder. Die vraagt om een dagvaarding, op te stellen door een advocaat.

Een oude bekende uit mijn studietijd, mr. Wouter Ganzeboom in Nijmegen, maakt gratis een concept-dagvaarding die me anders 400 euro had ge-

kost. Een deurwaarder in Venlo reikt die - op mijn kosten - uit. En dan gaat de mallemlen pas goed draaien.

Op 19 september krijg ik het schriftelijk antwoord op de dagvaarding van Hafids advocaat, Richard Bunge uit Heeze. Het is tenhemelschreiend. Hafid ontkenst alles - maar dan ook alles. 'B. bewijst dat hij een aan Van Beek toebehorende auto heeft gestolen. B. bewijst dat hij met de auto een ongeval heeft veroorzaakt en dat de auto total loss is verklaard. B. bewijst dat hij schade aan de auto heeft veroorzaakt en hij bewijst de omvang van de schade'. Enzovoort, enzovoort, twee hondsbrotale A4'tjes lang. Met als absolute uitsmijter het verzoek om B., als hij iets moet betalen, hier niet meteen toe te verplichten. Want: 'Indien hoger beroep de vorderingen van Van Beek worden afgewezen, zal het voor B. bijzonder moeilijk worden om het dan door hem betaalde bedrag terug te krijgen van Van Beek'.

Boos, nee, lallend schrijf ik een verweerschrift. Ik meld dat het me 'uitermate stoort dat B. door zijn absurde ontkenningedraag een enorm beslag legt op ieders tijd en daarmee de overheid ook op extra kosten jaagt. Een flinke tik op de vingers lijkt me meer dan terecht'.

Het is aan dovemansoren gericht, weet ik als op 9 januari het vonnis komt. Volgens de rechter was er geen noodzaak om een duurdere auto dan de dagwaarde aan te schaffen', en de voorafgaande reparaties zijn 'niet relevant'. Van de spullen in de auto 'ontbreekt bewijs'. Hafid is me slechts 461,90 euro verschuldigd, en ik moet zelf opdraaien voor mijn eigen proces- en deurwaarderskosten.

Maar we zijn er bij lange na nog niet. Hoger beroep blijkt een peperdure en riskante onderneming. Té riskant. Allereerst heb ik een advocaat nodig om

naar het gerechtshof te mogen, een burger mag het niet op eigen houtje. Dat kost al gauw zo'n 1200 euro, rekent de Amsterdamse advocaat Clemens Hettema me desgevraagd voor. Daar komen nog eens griffiekosten en opnieuw deurwaarderskosten bij. Maar als ik pech heb - dat wil zeggen, de zaak niet win - moet ik zelfs de gerechtelijke kosten van Hafid betalen. Ik besluit het vonnis, hoe frustrerend ook, dan maar tandenknaarsend te accepteren.

Het wordt nog erger. Om de 461 euro die Hafid aan mij moet betalen daadwerkelijk los te krijgen, heb ik wéér een deurwaarder nodig die beslag kan leggen op loon of uitkering. 'Niet doen!', adviseert de deurwaarder in Venlo. 'Als er al andere beslagen liggen van andere deurwaarders of van de fiscus, sluit je achteraan en is het maar de vraag of er iets te halen valt. Maar de rekening van ons komt wel, en die kan ook weer openlopen tot 1000 à 1200 euro.'

Het duizelt me van ongeloof. En ik begin eens te rekenen. Ik heb 2081 euro schade, plus inmiddels 519,84 euro aan proces- en deurwaarderskosten. Totaal: 2600,84 euro. Daarvan moet Hafid me 522 euro terugbetalen. Het CIJB (Centraal Justitieel Incassobureau) heeft me dan al laten weten dat van de eerste 61 euro nog geen enkele termijn is voldaan. Het wordt me duidelijk: deze jongen gaat de schade niet vergoeden en ik sta machteloos.

'Tja... U zit inderdaad met de gebakken peren en als u in hoger beroep gaat en verliest zelfs met extra gebakken peren', concludeert de deurwaarder nuchter.

Ik blijf niet de enige gefrustreerde gedupeerde. Vogelhandelaar Peter Nijboer in Reuver heeft zijn 600 euro schade vanwege de dode papegaai niet eens geclaimd. 'Te ingewikkeld en er valt toch niks te halen. Zo ben je dubbel gedupeerd: spullen kwijt én geen vergoeding.'

De pandeigenaar claimt 2500 euro schade, maar krijgt slechts 1098 euro toegewezen. 'Ik had een offerte bijgesloten voor herplaatsing van de omvergreden vlaggenmast. Maar de rechter vond dat ik alleen de dagwaarde van die mast mocht tellen.' Van het wel toegewezen bedrag heeft ook hij nog geen cent gezien.

Marij van Lipzig uit Sevenum raakte haar fiets kwijt aan Hafid, met wie ze tijdelijk samenwerkte in een bakkerij. 'De diefstal uit de fietsenstalling op het werk was gefilmd maar hij bleef ontkennen.' Een vervangende fiets kostte 350 euro, ze kreeg slechts 258 euro dagwaarde toegewezen en wacht nog steeds op haar geld.

Totaal van de door Hafid aangerichte schade: 5531 euro. Toegewezen claims: 1817 euro. Terugbetaald: nul euro. Want Hafid heeft geen geld. Maar wél een dure advocaat die - waarschijnlijk op kosten van de belastingbetaler - lange onzin-pleidooien schrijft om onder schadevergoeding uit te komen. De dader krijgt een advocaat en het slachtoffer mag het allemaal zelf uitzoeken en betalen, realiseer ik me geërgd.

B.'s advocaat Bunge zegt bij een eerste telefoontje dat hij 'eerst rustig wil nadenken' over medewerking aan dit verhaal. Bij het tweede telefoontje gooit hij de hoorn meteen op de haak.

Advocaat Ganzeboom in Nijmegen noemt het 'eigenlijk onbegrijpelijk dat er zo veel hobbels in de rechtsgang zitten. Slachtoffers zouden kosteloos moeten kunnen procederen', oppert hij.

'Volgens mij werpt de regering deze hobbels bewust op', zegt zijn Amsterdamse collega Hettema. 'Ze willen ontmoedigen dat mensen gaan procederen. Het is echt om uit je vel te springen.'

